

Botkyrka kommun

Rektorn vid Fittjaskolan Botkyrka Norra

Beslut för grundskola med särskoleelever

---

efter tillsyn av Fittjaskolan Botkyrka Norra
i Botkyrka kommun

Tillsyn i Fittjaskolan Botkyrka Norra

Skolinspektionen genomför tillsyn i Botkyrka kommun under hösten 2012. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Fittjaskolan Botkyrka Norra besöktes av Skolinspektionen mellan den 11 september 2012 och den 12 september 2012.

Fakta om skolan

Fittjaskolan Botkyrka Norra (nedan kallad Fittjaskolan) tillhör området Norra Botkyrka. Skolan har elever i förskoleklass samt i grundskolan årskurs 1-9 och grundsärskolan årskurs 1-9. Grundsärskolans elever får sin huvudsakliga undervisning i två mindre undervisningsgrupper där det också finns vissa elever med behov av särskilt stöd som tillhör grundskolan. Vid skolan finns också flera förberedelsegrupper för nyanlända elever, totalt cirka 30 elever i årskurs 1-9. Vid tillfället för tillsynen har skolan 512 elever, varav 13 elever i grundsärskolan. Ansvaret för skolan vilar på rektorn som till sin hjälp har två biträdande rektorer.

Enligt den nationella uppföljningsstatistiken (SIRIS) nådde mellan 46 och 89 procent av eleverna i grundskolan kravnivåerna i de nationella ämnesproven i årskurs 3 i matematik år 2011. Detta är genomgående lägre än motsvarande resultat för riket. I ett delprov, Taluppfattning, har flickorna betydligt lägre resultat än pojkarna. Samtliga elever på skolan läser svenska som andraspråk. I de nationella ämnesproven i svenska som andraspråk uppnådde mellan 54 och 83 procent av eleverna i årskurs 3 kravnivåerna. I ett delprov, Högläsning, är resultatet klart bättre än riket. I de övriga delproven är resultaten lägre än motsvarande resultat för riket. I vissa delprov finns stora skillnader i resultat mellan flickor och pojkar.

Enligt kommunens resultatsammanställning för Fittjaskolan uppnådde år 2011 totalt 34 procent av grundskoleeleverna i årskurs 3 samtliga kravnivåer i nationella ämnesproven matematik och 16 procent i nationella ämnesproven i svenska som andraspråk.

Enligt skolans egen statistik för årskurs 5 bedömdes mellan 69 och 100 procent av eleverna i grundskolan ha uppnått målen år 2011 i respektive ämne som eleverna får undervisning i. Lägst är resultaten i svenska som andraspråk och i matematik, där 69 procent av eleverna nådde målen. Endast i två ämnen, hem- och konsumentkunskap och musik, nådde samtliga elever målen. Sett över en femårsperiod har resultaten varierat.

Den nationella statistiken för årskurs 9 visar att skolans genomsnittliga meritvärde för grundskolan för 2011 ligger på 158,7, vilket kan jämföras med rikets

210,6. Flickornas resultat är något sämre än pojkarnas. När det gäller andelen grundskoleelever som nått målen i alla ämnen visar den nationella statistiken för 2011 att totalt 42 procent av eleverna uppnådde målen i alla ämnen, vilket kan jämföras med 77 procent för riket. Här är flickornas resultat något bättre än pojkarnas. Sett över en femårsperiod har resultaten försämrats markant både vad gäller genomsnittligt meritvärde och andelen elever som uppnått målen i alla ämnen. Resultaten per ämne i årskurs 9 för år 2011 visar på stora variationer mellan olika ämnen och mellan flickor och pojkar. I de naturorienterade och samhällsorienterade ämnena finns en stor andel elever som inte uppnått målen, sämst är resultatet i biologi där endast 51 procent av eleverna uppnått målen. I modersmål däremot uppnådde samtliga elever målen, och 67 procent av flickorna fick betyget MVG. I ämnet idrott och hälsa har pojkarna fått betydligt högre betyg än flickorna.

Vad gäller behörighet till gymnasieskolan visar den nationella statistiken för 2011 att 68 procent av eleverna i Fittjaskolan var behöriga till yrkesprogrammet. Mellan 45 och 61 procent var behöriga till de högskoleförberedande programmen.

Skolinspektionen har också granskat den nationella statistiken för slutbetyg jämfört med de nationella ämnesproven. I matematik finns en hundraprocentig överensstämmelse, medan i engelska har 17 procent av grundskoleeleverna fått ett högre slutbetyg än provbetyg. Motsvarande andel för riket är sju procent. I ämnet svenska som andraspråk har 14 procent fått ett högre slutbetyg, vilket är lägre än motsvarande värde för riket. Enligt uppgifter i SIRIS är det en hög andel elever som inte deltar vid de nationella ämnesproven i årskurs 9. I till exempel engelska år 2011 deltog inte 23 elever av 82 och i kemi deltog inte 27 av 86 elever. En del av förklaringen till detta är enligt rektorn att skolan har en stor andel nyanlända elever som får sin undervisning i förberedelseklass. Dessa elever behöver inte delta om de inte bedöms ha förutsättningar att genomföra proven.

Enligt rektorn inkluderar 2011 års resultat även elever från förberedelseklassen vid Fittjaskolan som varit i Sverige i mindre än tre år. Resultaten för 2012 har dock förbättrats. Till exempel har andelen elever i årskurs 3 som klarat alla delproven i matematik ökat från 34 till 72 procent och andelen som klarat alla delproven i svenska som andraspråk ökat från 16 till 51 procent. Det genomsnittliga meritvärdet uppges ha ökat till 177, och 58 procent har uppnått målen i samtliga ämnen. De förbättrade resultaten beror enligt skolledningen på den satsning som skolan har gjort bland annat på att individuellt kartlägga alla elevers behov och att med hjälp av lokala pedagogiska planeringar (LPP) anpassa undervisningen efter kartläggningen.

För eleverna i grundsärskolan saknas resultatsammanställningar.

Helhetsbedömning

Fittjaskolan Botkyrka Norra leds av en rektor och två biträdande rektorer och tillsynen visar att skolledningen gemensamt har god kännedom om verksamheten.

Enligt Skolverkets uppföljningsstatistik (SIRIS) för 2011 var det många elever i årskurs 3 som inte uppnådde kravnivåerna vid de nationella ämnesproven i matematik och svenska som andraspråk. Enligt skolans egen sammanställning har resultaten i årskurs 5 varierat under de senaste fem åren. År 2011 uppnådde bara drygt två tredjedelar av eleverna målen i matematik och svenska som andraspråk. För eleverna i årskurs 9 har resultaten försämrats markant under den senaste femårsperioden och år 2011 uppnådde mindre än hälften av eleverna målen i alla ämnen.

Enligt skolledningen har resultaten för 2012 förbättrats vilket hänger samman med en stor satsning som skolan gjort på att förbättra undervisningen. Utifrån en kartläggning av samtliga elevers kunskaper planeras all undervisning med hjälp av lokala pedagogiska planeringar. Dessa planeringar ligger sedan till grund för att anpassa undervisningen till elevernas olika behov och förutsättningar. Kvaliteten på undervisningen följs kontinuerligt upp genom lektionsbesök av skolledningen och genom lärarnas egna utvärderingar i arbetslagen. Tillsynen visar dock att det finns vissa brister i skolans kvalitetsarbete. Bland annat saknas tillräcklig analys av kunskapsresultaten och för grundskolans elever saknas resultatsammanställningar.

Lärarna vid Fittjaskolan håller utvecklingssamtal med eleverna och deras vårdnadshavare en gång per termin och inför dessa utarbetas individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen. Trots att målen och syftet med undervisningen tydliggörs för eleverna i de lokala pedagogiska planeringarna, saknar de tillräckliga möjligheter att påverka undervisningens innehåll. Likaså saknas för närvarande forum för samråd med eleverna. För de elever som riskerar att inte nå målen eller har andra svårigheter i skolarbetet utarbetas åtgärdsprogram och alla elever som har behov av särskilt stöd får detta.

I undervisningsgrupperna med grundskoleelever och grundskoleelever med extra behov av särskilt stöd är det inte tydligt vilken läroplan och vilka kunskapskrav som gäller. Undervisningen är i flera fall gemensam för samtliga elever i gruppen, trots att de tillhör två olika skolformer från årskurs 5 till årskurs 9. Det finns också brister i betygssättningen för grundskolans elever. Det är därför angeläget att rektorn tar ett större ansvar för uppföljning och utvärdering av elevernas kunskapsresultat i grundskolan.

Tillsynen visar också att det på skolan saknas personal för att ge alla elever den vägledning de har rätt att få inför framtida studie- och yrkesval. Det finns inte

heller ett skolbibliotek som uppfyller författningarnas krav. Rutinerna för att begära in utdrag från belastningsregistret behöver ses över.

Mot denna bakgrund fattar Skolinspektionen följande beslut.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Botkyrka kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 11 januari 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Botkyrka kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Undervisning och lärande.

- Se till att undervisningen utgår från och omfattar läroplanens och kursplanernas krav.
- Se till att undervisningen anpassas efter elevers behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Motivering

Enligt skollagen och läroplanerna ska utbildningen vara systematiskt inriktad på målen i läroplanerna och övriga författningsbestämmelser. Skolan ska också klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har samt vilka krav skolan ställer och vilka rättigheter och skyldigheter elever och elevers vårdnadshavare har. Vidare framgår i skollagen och läroplanen att alla barn ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Undervisningen behöver därför anpassas till den enskilde elevens behov och förutsättningar. Att den enskilda skolan är tydlig i fråga om mål, innehåll och arbetsformer är en förutsättning för elevers och vårdnadshavares rätt till inflytande och påverkan.

Vid Fittjaskolan finns grundskoleelever som får sin utbildning i samma grupp som grundsärskolans elever (samundervisningsgrupper). Det finns två sådana grupper vid skolan, en för yngre elever och en för äldre. Dessutom finns elever i en av de högre årskurserna som bedöms ha särskilda stödbehov och som är föremål för utredning om mottagande i grundsärskolan. Lärarna som undervisar dessa elever uppger att det inte är helt tydligt enligt vilken läroplan grund-

skolans elever ska läsa, grundskolans eller grundsärskolans. Undervisningen för alla elever anpassas enligt lärarna i stället till elevernas individuella behov och förutsättningar, och undervisningen planeras i första hand efter grundsärskolans läroplan. Vid lektionsbesök i grupperna framgår emellertid att den undervisning som ges är gemensam för alla närvarande elever trots skillnaderna i ålder och skolform. Skolledningen och personal från elevhälsan bekräftar i intervju att det inte är helt tydligt vilken läroplan och vilka kursplaner som gäller för de elever som tillhör grundskolan. I samband med faktakontroll av denna rapport inkommer rektorn med uppgifter om att grundskoleeleverna läser det centrala innehållet mot grundsärskolans läroplan men bedöms enligt grundskolans kunskapskrav. Skolinspektionen vill framhålla att det inte finns möjligheter att enligt författningarna låta grundskolans elever läsa enligt grundsärskolans läroplan.

Sammanfattningsvis visar tillsynen att undervisningen för grundskolans elever i Fittjaskolan inte alltid utgår från och omfattar läroplanens och kursplanernas krav och att undervisningen i samundervisningsgrupperna inte anpassas i tillräcklig utsträckning till elevernas olika behov och förutsättningar. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Botkyrka kommun föreläggs åtgärda bristerna.

Författning

1 kap. 11 § skollagen samt Lgr 11 och Läroplanen för grundsärskolan 2011 / Lpo 94 och Kursplaner för grundskolan och den obligatoriska särskolan.

Grundläggande värden och inflytande

Bedömning

Botkyrka kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Grundläggande värden och inflytande.

- Se till att utformningen av inflytandet anges i planeringen av verksamheten och skolan har en tydlig progression för att ge eleverna ökat inflytande utifrån ålder och mognad.
- Se till att eleverna har ett reellt inflytande på arbetsätt, arbetsformer och undervisningens innehåll och hålls informerade i frågor som rör dem.
- Se till att det vid skolenheten finns ett eller flera forum för samråd med eleverna.

Motivering

I skollagen och läroplanerna regleras elevernas rätt till inflytande. Enligt skollagen ska barn och elever ges inflytande över utbildningen. Utformningen av

inflytandet ska anges i samband med planeringen av verksamheten och anpassas efter elevernas ålder och mognad. I läroplanerna anges bland annat att lärarna ska svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. Vid varje skolenhet ska det finnas ett eller flera forum för samråd med elever.

Tillsynen visar att det vid Fittjaskolan finns vissa brister vad gäller elevernas möjligheter till inflytande. Eleverna uppger i samtal och intervjuer med Skolinspektionen att det varierar mellan olika lärare och ämnen hur mycket inflytande de har. I några ämnen får de vara med och påverka både arbetssätt, arbetsformer och redovisningsformer och lärarna frågar vad de tycker. Ibland får de också vara med och ha synpunkter på innehållet i de lokala pedagogiska planeringarna. I andra ämnen är det mer sällsynt att elevernas åsikter efterfrågas. Detta bekräftas också av den skolenkät som Skolinspektionen genomförde våren 2012 vid Fittjaskolan. I denna har drygt 24 procent av eleverna i årskurs 5 valt att kryssa i "stämmer inte alls" för påståendet "På lektionerna är vi elever med och bestämmer hur vi ska arbeta med olika skoluppgifter". Enligt de lärare som Skolinspektionen samtalat med kan eleverna vara med och påverka hur de vill arbeta, hur tiden ska användas och hur de vill redovisa sina kunskaper. Däremot är det mer sällan som de får vara med och diskutera innehållet i undervisningen. I Skolinspektionens enkät uppger 38 procent av lärarna att det "stämmer ganska dåligt" att eleverna ges möjlighet att påverka skolans verksamhet efter ålder och mognad. Skolledningen uppger att eleverna ges vissa möjligheter till inflytande genom de kontinuerliga elevsamtal som varje mentor håller med sina elever för att kartlägga deras individuella behov. Skolans arbete med LPP ger också eleverna förutsättningar att utöva visst inflytande på planeringen av undervisningen.

I skolans kvalitetsredovisning för 2011 anges att skolan ska utveckla elevsamtalsmetodiken där eleverna formulerar sitt lärande. Däremot saknas en redogörelse för hur utformningen av elevinflytande ska kunna öka med stigande ålder och mognad. Vid Fittjaskolan finns inte elevråd eller andra samrådsforum där eleverna kan framföra sina åsikter. I några av klasserna med yngre elever finns klassråd, men inte för de äldre eleverna. Enligt skolledningen fungerade inte den tidigare samrådsformen på ett tillfredsställande sätt och i stället håller man nu på att inom ramen för elevens val skapa bland annat ett digitalt samrådsforum där eleverna ska kunna arbeta med demokratiska frågor. De elever som Skolinspektionen samtalat med uppger att de saknar forum där de kan uttrycka önskemål och synpunkter, och att det finns flera frågor som de skulle vilja ta upp och diskutera med varandra och med skolledningen, till exempel frågan om en cafeteria till skolan. De vet visserligen om att de kan gå direkt till skolledningen med sina frågor, men säger samtidigt att de sällan gör det.

Skolinspektionen konstaterar sammanfattningsvis att eleverna vid Fittjaskolan inte ges möjligheter till ett aktivt inflytande över utbildningen. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Botkyrka kommun föreläggs avhjälpa bristen.

Författning

1 kap. 10 § skollagen, 4 kap. 9 §, 13 § första stycket, 14 § första stycket samt Lgr 11 och Läroplan för grundsärskolan 2011, avsnitt 1, 2.3 och 2.8 / Lpo 94 avsnitt 1, 2.3 och 2.8.

Trygghet och studiero

Bedömning

Botkyrka kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Se till att rektor och lärare vidtar åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna studiero.
- Se till att det för varje verksamhet finns en plan mot kränkande behandling som anger vilka åtgärder som ska vidtas och hur de ska följas upp.

Motivering

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Av skollagen framgår också att det är huvudmannens ansvar att se till att det bedrivs ett mål-inriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. Huvudmannen ska också se till att det varje år upprättas en plan mot kränkande behandling med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

De elever vid Fittjaskolan som Skolinspektionen samtalat med uppger att skolan till stora delar är trygg och att det sällan förekommer kränkningar. De flesta vuxna brukar också ta tag i bråk och konflikter om sådana uppstår. Detta bekräftas av lärare och personal från elevhälsan som Skolinspektionen samtalat med samt av skolledningen. Däremot finns vissa brister i studieron på lektionerna. Eleverna uppger att det ibland kan vara oroligt på vissa lektioner och lärarna bekräftar i intervju att de ibland tycker att alltför mycket undervisningstid går åt till att hålla ordning. I Skolinspektionens enkät framkommer att 38 procent av lärarna svarar att det stämmer ganska bra eller helt och hållet att "Att upprätthålla ordning i klassrummet tar upp en stor del av min undervis-

ningstid". Vid de lektionsbesök som inspektörerna genomförde uppfattades vissa lektioner som lugna, medan andra var stökiga och oroliga.

Skolinspektionen har tagit del av Fittjaskolans senaste plan mot diskriminering och kränkande behandling. I planen finns bland annat beskrivet hur skolan ska arbeta främjande och förebyggande. Rutiner finns också för hur utredningar ska gå till om det framkommit signaler om kränkande behandling. Däremot saknas en översikt av de åtgärder som skolan avser vidta under innevarande läsår. Det finns inte heller någon redogörelse för vilka åtgärder som vidtogs förra året. Av skolans plan framgår inte att den omfattar samtliga verksamheter i skolan, till exempel finns inga åtgärder kopplade till fritidshemmets verksamhet eller till grundsärskolan. I Skolverkets allmänna råd, Arbete mot diskriminering och kränkande behandling (2012), poängteras att planen ska avspegla och utgå från förhållandena i varje enskild verksamhet, och att planen behöver upprättas varje år. Planen har enligt skolledningen presenterats för personalen och vårdnadshavarna men har inte arbetats fram i direkt samråd med personalen, eleverna och vårdnadshavarna på skolan. Eleverna uppger till Skolinspektionen att de inte känner till planen.

Sammanfattningsvis visar tillsynen att det finns brister i skolans arbete med trygghet och studiero samt i skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Botkyrka kommun föreläggs åtgärda dessa brister.

Författning

5 kap. 3 § skollagen, 6 kap. 6 och 8 §§ skollagen samt Lgr 11 och Läroplan för grundsärskolan, avsnitt 1, God miljö för utveckling och lärande / Lpo 94, avsnitt 1, God miljö för utveckling och lärande.

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Botkyrka kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- Säkerställa att rektorn ser till att lärarna är väl förtrogna med regelverket som gäller för betygssättning i grundsärskolan.
- Se till att betyg i grundsärskolan utfärdas i enlighet med författningarnas krav och föreskrifterna om betyg följs.
- Se till att studieomdömet i grundsärskolan avser elevens möjlighet att bedriva studier.

Motivering

Enligt skollagen ska rektorn se till att betygs sätts i enlighet med författningarnas krav. I grundsärskolan ska betygs sättas om en elev eller elevens vårdnadshavare begär det. Efter avslutad grundsärskola ska eleverna få intyg om den utbildning de gått igenom. Om en elev eller elevens vårdnadshavare begär det, ska intyget kompletteras med ett allmänt studieomdöme.

Vid Fittjaskolan får alla elever i grundsärskolan betyg, oberoende av om eleven eller elevens vårdnadshavare begärt det. Alla elever får också efter avslutad skolgång i grundsärskolan ett intyg med ett allmänt studieomdöme. Inte heller här skrivs det allmänna studieomdömet på begäran av eleven eller elevens vårdnadshavare. Vid intervju med betygssättande personal i grundsärskolan framkommer att de inte fullt ut känner till bestämmelserna om betygssättning i grundsärskolan.

Sammanfattningsvis visar tillsynen att det finns brister vad gäller betygssättningen i grundsärskolan. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Botkyrka kommun föreläggs avhjälpa bristen. Skolinspektionen konstaterar att denna brist fanns redan vid den förra tillsynen av Fittjaskolan, hösten 2008. En korrekt betygssättning är en rättssäkerhet för den enskilde eleven. Det är därför angeläget att kommunen ansvarar för att rektorn och lärarna på Fittjaskolan har full kännedom om, och tillämpar bestämmelserna kring, betygssättningen av eleverna i grundsärskolan.

Författning

3 kap. 14 § skollagen, 11 kap. 17–23 §§ skollagen.

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen**Bedömning**

Botkyrka kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Se till att rektorn tar ansvar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består av uppföljning, utvärdering och utveckling av utbildningen.

Motivering

Rektorn ska enligt skollagen ta ansvar för skolans resultat och för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete samt omsätter resultaten i åtgärder för att uppfylla de nationella målen. Det systematiska kvalitetsarbetet ska bestå av planering, uppföljning och utveckling av utbildningen och ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever.

Vid Fittjaskolan pågår ett kvalitetsarbete för att följa upp undervisningen och följa upp lärarnas planering av sin undervisning i de lokala pedagogiska plane-

ringarna. Skolledningen genomför också regelbundna lektionsbesök och har en god kännedom om såväl enskilda elevers behov som undervisningens kvalitet. Efter lektionsbesöken ger skolledningen återkoppling till lärarna. Utifrån denna uppföljning och utvärdering driver skolledningen ett förbättringsarbete för att eleverna ska kunna nå de nationella målen för utbildningen.

I tillsynen konstateras dock att det finns vissa brister i uppföljningen av elevernas kunskapsresultat på övergripande skolnivå. Bland annat saknas en sammanställning av elevernas kunskapsresultat i grundsärskolan. Resultaten i alla ämnen i grundskolan följs inte heller upp, till exempel i modersmål. I den kvalitetsredovisning för 2011 som Skolinspektionen tagit del av redovisas olika styrkor och förbättringsområden. Någon analys kopplad till elevernas kunskapsresultat finns dock inte och enligt skolledningen fokuserar man inte så mycket på resultaten utan i stället på vad som händer i klassrummen. Lärare som Skolinspektionen samtalat med uppger att de inte känner till att elevernas kunskapsresultat för 2011 i årskurs 9 hade sjunkit markant jämfört med tidigare år. Enligt lärarna har man inte fört så mycket diskussioner om elevernas kunskapsresultat utan mer om hur undervisningen kan förbättras med hjälp av lokala pedagogiska planeringar. Skolinspektionen anser att det, mot bakgrund av skolans låga kunskapsresultat, är angeläget att grundliga analyser genomförs av elevernas kunskapsresultat på en skolövergripande nivå. Sådana analyser är en förutsättning för att vidtagna förbättringsåtgärder ska få rätt effekt.

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i Fittjaskolans kvalitetsarbete och att verksamheten därmed inte uppfyller författningarnas krav. Botkyrka kommun föreläggs därför vidta åtgärder för att rätta till denna brist.

Författning

4 kap. 4–7 §§ skollagen samt Lgr 11 och Läroplan för grundsärskolan 2011, avsnitt 2.8 / Lpo 94, avsnitt 2.8.

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro

Bedömning

Botkyrka kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

- Se till att eleverna och de som avser att påbörja utbildning har tillgång till personal med kompetens för att tillgodose deras behov av vägledning inför utbildning och yrkesval.

Motivering

Elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ska enligt skollagen ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Även den som avser att påbörja en utbildning ska ha tillgång till vägledning.

För eleverna i Fittjaskolan som går i årskurserna 7-9 finns en studie- och yrkesvägledare som arbetar halvtid på skolan. I hennes ansvarsområde ingår inte enligt skolledningen och studie- och yrkesvägledaren att erbjuda vägledning för de yngre eleverna. Detta försvårar för eleverna att få rätt information om till exempel språkval.

Skolinspektionen konstaterar att alla elever i Fittjaskolan inte har tillgång till den utbildning som avses. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Botkyrka kommun föreläggs avhjälpa bristen.

Författning

2 kap. 29 § skollagen samt Lgr 11 och Läroplan för grundsärskolan 2011, avsnitt 2.6 / Lpo 94, avsnitt 2.6.

Omfattning och resurstillgång**Bedömning**

Botkyrka kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Omfattning och resurstillgång.

- Se till att eleverna har tillgång till skolbibliotek som används i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande.

Motivering

Enligt skollagen ska eleverna ha tillgång till skolbibliotek. Skolbiblioteket ska enligt förarbetena ingå i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande. I läroplanen framhålls biblioteket som en del av skolans arbetsmiljö med syfte att eleverna själva ska kunna söka och utveckla kunskaper.

Vid Fittjaskolan finns för närvarande inget skolbibliotek. Däremot finns ett så kallat Lärcenter med tillgång till vissa böcker och datorer men som inte kan anses uppfylla kraven på ett skolbibliotek med olika typer av litteratur, informationsteknik och andra medier. Många klasser samarbetar med folkbiblioteket som ligger bara 200 meter från skolan. Av intervjuer med elever och lärare framkommer dock att det varierar mellan olika klasser hur ofta eleverna besöker biblioteket. Vissa klasser besöker nästan aldrig biblioteket. Skolinspektionen konstaterar att alla elever i Fittjaskolan därmed inte har tillgång till ett skolbibliotek som kontinuerligt används som en del av elevernas utbildning.

Tillsynen visar att eleverna vid Fittjaskolan inte har tillgång till skolbibliotek på det sätt som anges i författningarna. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Botkyrka kommun föreläggs vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Författning

2 kap. 36 § skollagen.

Handläggningsrutiner**Bedömning**

Botkyrka kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Handläggningsrutiner.

- Se till att bestämmelserna om registerkontroll av personal iakttas.

Motivering

Enligt skollagen ska den som erbjuds en anställning vid en skola lämna ett utdrag ur det register som förs enligt lagen om belastningsregister. Utdraget ska vara högst ett år gammal. Den som inte lämnat registerutdrag får inte anställas.

Enligt rektorn vid Fittjaskolan finns rutiner att efterfråga registerutdrag vid anställning av ny personal. Vid några tillfällen har det dock hänt att personer hunnit påbörja sin anställning eftersom det dröjt innan registerutdraget inkommit till skolan. Då har rektorn skrivit in i anställningskontraktet att registerutdrag måste lämnas för att anställningen ska vara giltig. Skolans rutiner strider därmed mot författningarnas bestämmelser som säger att den som inte lämnat registerutdrag inte får anställas.

Tillsynen visar att det finns vissa brister i skolans rutiner att kräva registerutdrag innan en anställning påbörjas. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och Botkyrka kommun föreläggs vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Författning

2 kap. 31–33 §§ skollagen.

Avstående från ingripande

Vid tillsynen har konstaterats brister för vilka Skolinspektionen avstår från ingripande i enlighet med 26 kap. 12 § skollagen (2010:800).

Särskilt stöd**Bedömning**

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brister inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Se till att rektorns beslut om särskild undervisningsgrupp och anpassad studiegång uppfyller författningarnas krav.

Motivering

Enligt skollagen kan, om det finns särskilda skäl, rektorn fatta beslut om att särskilt stöd till en elev ska ges i en annan undervisningsgrupp (särskild undervisningsgrupp) än den som eleven normalt hör till. Om det särskilda stödet för en elev inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar, får rektorn fatta beslut som innebär avvikelse från den timplan och de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång). Beslut om placering i särskild undervisningsgrupp och beslut om anpassad studiegång får överklagas till Skolväsendets överklagarnämnd.

Vid Fittjaskolan finns grundskoleelever placerade i samma grupp som grundskoleelever (samundervisningsgrupper). Enligt rektorn har eleverna placerats i dessa grupper för att de har ett stort stödbehov som bättre kan tillgodoses där. I dessa grupper kan de också få en anpassad undervisning som delvis utgår från grundskoleelevernas läroplan och kursplaner. Skolinspektionen konstaterar att det inte är tydligt hur besluten om grundskoleelevernas placering har fattats, till exempel saknas beslut om placering i särskild undervisningsgrupp. Rektorn uppger i samband med faktagranskningen av denna rapport att sådana beslut nu har fattats för samtliga elever.

Skolinspektionen har tagit del av ett antal beslut om placering för elever i särskild undervisningsgrupp samt beslut om anpassad studiegång. De beslut som Skolinspektionen tagit del av saknar överklagandehänvisning. I samband med faktagranskningen inkommer rektorn med nya beslut, ett på anpassad studiegång och ett på placering av elev i särskild undervisningsgrupp där en överklagandehänvisning framgår.

Tillsynen visar att det finns brister i rektors beslutsfattande rörande placering av elev i särskild undervisningsgrupp och anpassad studiegång. Mot bakgrund

av att rektorn vidtagit åtgärder för att komma tillrätta med bristerna avstår Skolinspektionen från ett ingripande i denna del.

Författning

3 kap. 9 § andra stycket, 11–12 §§ skollagen.

På Skolinspektionens vägnar

Anna Rydin
Enhetschef

Elisabeth Ritchey
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan

information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).